

KARL RUMOR (kod. nimi AST)

(19 II 1886 – 9. VII 1971)

1940. aastal kirjutas enda kohta suursaadik Johannes Kaivile: *«Elukutselt kirjanik ja ajakirjanik. Kuni 1933. aastani kõigi Eesti Riigikogude liige. Wene-Eesti sõja ajal töö- ja hoolekande minister.*

Pärast kommunistide mässu portfelli minister. 1933.–1939. aastani rändaw ajakirjanik kõigis Euroopa pealinnades, P.-Aafrikas, Indias, Jaapanis, Hiina sõjas jne. Wiimane kolmeteistkümme kuud presse-atashee Stockholmis. Sellest nähtub, et ma paadialune pole ja ka mitte kommunist.»

Sotsialist, ärimees, minister ja kirjanik

- Sündis 19. veebruaril 1886 Võrumaal Orava vallas Päevakeste talus, õppis 1901–1905 H. Treffneri gümnaasiumis Tartus, mis jäi lõpetamata. Osales vanema venna Gottlieb Asti (1874–1919) eeskujul sotsialistlikus kihutustegevuses, 1905 oli vangis Riias, 1906 maapaos peamiselt Šveitsis, 1907–1910 vangis Tartus, Riias ja Tallinnas. Hiljem töötas ajakirjaniku, Asutava Kogu ja Riigikogu liikme ning ministri ja ärimehena.
- Oli 1939–1940 pressiatašee Eesti vabariigi Stockholmi saatkonnas, 1941–1958 konsul Rio de Janeiros, alates 1959 elas Montrealis ja 1961 New Yorgis, kus suri 9. juulil 1971. Tema tuhatatud põrm puistati Hudsoni lahte.
- Oli 1912–1933 abielus Alma Aniga (1884–1958) ja 1936–1971 tolle õetütre Leili Abramiga (1903–1976). Tal olid tütar Iris (1917–1965) ja poeg Orvo (1920–1999).

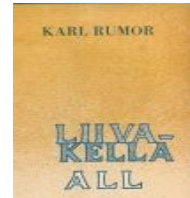
Tuntud novellist

- Avaldas novelle kogudes „Sääsed tormis” (1911), „Tuled sügis-öös” (1919), „Siiruviiruline” (1921), „Mürgine vili” (1926), „Sammud kaduvikku” (1928) ja „Kui Saara naerab” (1929).
- Eiramatuna ilmusid sümbolistlik jutustus „Lumiste kõrguste poole” (1913) ja näidend „Valge naine” (1928), reisikirjad „Palava päikese ja fanaatilise usu maal” (I–III, 1930–31, Tseilon ja India) ning „Allah ja ta rahvas” (1936, Maroko).

Suurteosed ilmusid paguluses

- Paguluses ilmus uudislühiproosat kogudes „Uned ja mured” (1953), „Tuuleviilul” (1962) ning „Liivakella all” (1971). Suurteosteks kujunesid romaan „Krutsifiks” (1960) ja mälestused „Aegade sadestus” (I–II, 1963–65, 2. tr ajakirjanduses ilmunuga täiendatult 2004).
- Asti publitsistika on koondatud „Eesti mõtteloo” kogumikesse „Maailma lõpus” (2007), „Lääs-Ida-Lääs” (2008) ning „Tule ja päikese all” (2009). Eritrukisena ilmus Eesti lähiajaloo ülevaade „Kahe tule vahel” (1943, 2. tr 1999).

Järgnevalt tekstinäited miniatuuride kogumikust „LIIVAKELLA ALL“:



ÜKSINDUS

Öö tahmased prillid summutasid kauguse. Ei ma näinud muud kui kõverat rannajoont ja merre taandatud majaka silmapilgutamist. Liiv mu jalgade all oli hiljutisest sajast tedretäheline. Valitses täiuslik vaikus; üksnes hüpiklaineke sed mulistasid rihviku sõmeral.

Nii oligi see hea, sest ma vajasin üksindust.

Aga keegi jälitas mind ja see tegi mu rahutuks. Miks ta kõndis nii pidevalt, justkui korjanuks ja varastanuks mu samme? Miks ta ei läinud minust mööda, ehkki olin aeglustanud kõnnakut?

Ei suutnud seda kaua taluda: jäin seisma ja vaatasin tagasi.

Ta oli siinsamas – otse mu vastas. Kandis samasugust halli palitut kui ma ise; oli kaabu sügavalt pähe surunud ja vaatles mind mu enese ööprilliste silmadega. See pahandas mind ja ma pärisin vaenulikult:

„Miks sa jälitad mind? Miks sa mind tüütad? Sa peaksid ometi mõistma, et ma üksindust vajan!“

„Ma tean ja mõistan seda,“ vastas võõras rahulikult. „Kui sa enda isikusse teadlikumalt suhtusid, siis oleksid sa mulle sõbralik... sest ma olengi – üksindus.“

ADAGIO

Närbunud lilledes nukruse kurd, nukrus ise ei kurdu. Närbunud südames murede kurd, mured ise ei murdu.

Närbunud lootustes igatsus kurb, igatsus ise ei kurbu. Närbunud kevades hallade urb, hallad ise ei urbu.

Närbunud viisides helide lumm, helid ise ei lummu. Närbunud saatuses lohutus tumm, lohutus ise ei tummu.

Närbunud aegades närbumusind, närbumus ise ei indu. Närbunud põldudel ikalduspind, ikaldus ise ei pindu.

Närbunud lainetes ookean umb, ookean ise ei umbu. Närbunud kõrgustes tähtede sumb, tähed ise ei sumbu.

Närbunud hingedes armastus loid, armastus ise ei loidu. Närbunud leekides kirgede roid, kired ise ei roidu.